Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonauenture de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica decima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

Visual Library

ſdeo attra.te mi tui ꝛc. Pote
rat ⁊ domin⁹ flere. quia tam
pauci paſſio ſua erat ꝓfutu
ra. Siquidē in cōparatione
pereuntiu3 pauci ſunt q̇ ſal
uanť. Quod ſignatu3 habe/
mus in archa noe.j. Pet.iij.
In qua pauci.i.octo aīe.ꝑ
aquas ſalue facte ſunt. Noe
ſignat chriſtū. archa cruce3.
aqua diluuij baptiſmū. fami
lia noe vniuerſitatē fideliū.
q̄ breuiſſimo numero eſt re/
ſpectu infideliū. De q̄rū nu
meroſitate Ecc̄es.j. Peruer
ſi difficile corriguntur. ⁊ ſtulto
rū infinit⁹ eſt numer⁹. Uti/
nā nō inueniant̄ hoc nume/
ro etia3 aliq̇ chriſtiani ꝓpter
quoꝝ auerſionē dn̄s ploret
Iſaie.xxij. Recedite a me.a/
mare flebo. nolite incūbere
vt ↄſolemini me ſuꝑ vaſtita
te filie populi mei.i.ꝓłi chri
ſtiani. quos vaſtat gula et ſe
parat a cetu chriſti. Phil.iij.
Inimicos crucis xp̄i dico q̄
rū de⁹ venter eſt ꝛc. Ite3 q̄s
vaſtat ingratitudo tanti be/
neficij. Heb.vj. Rurſu3 cru/
cifigentes ſibimetipſis filiu3
dei. ⁊ oſtētui.i.ludibrio habē
tes. Dn̄ica decima.

Ratia dei

ſum id qđ ſum ꝛc.j. Coꝝ.xv.
In ſacra ſcriptura gr̄a qn̄q3
ponit̄ ꝑ virtutib⁹ ⁊ donis ac
datis dei ad gratificādū ho
minē. Un̄ ꝟ. Donū ſiue da/
tū virt⁹ vel gr̄a totu3. Eſt in
ſcripturis ſacris pl̄r vnum.

Notādū ē igit̄ ꝙ q̄dā gr̄e
ſunt generales. q̄dā ſingula/
res. q̄dā tꝑales ⁊ q̄dā et̄na/
les ſiue ſpūales. Gr̄e genera
les ſūt a natura de bōis na/
turalib⁹ q̄ de⁹ oīb⁹ āmiſtrat.
ſicut ē videre. audire. odora
re. guſtare. ⁊ tangere. loq̇. am
bulare. moueri et cet̄a hmōi
bona naturalia. q̄ hoīe3 ꝑfi/
ciūt ⁊ vtilē reddūt. ⁊ ad q̄dli/
bet agēdū potētes ⁊ ꝟtuoſoſ
intantū vt ſi hmōi doniſ aut
gratijs caream⁹ ↄtēptibiles
ſum⁹ ⁊ nobiſmetipſis graueſ
atq3 deſpicabiles. ſic̄ ſolem⁹
deſpicere ſtultū aliq̄m eo ꝙ
ſit cerebro vacu⁹. ⁊ dicim⁹ lo
ripedē q̇ nō h3 rectos pedes
⁊ cecū q̇ caret ocul'. qui om̄s
deſpicabiles et graues ſunt
propter defectum generaliū
gratiarū. Sed hūc defectū
nemo debet iudicare nec ſꝑ
peccatis hominum ⁊ malis
meritis ipſorum imputare.
Tales enī ſubtractōes gr̄a/
rū quādoq3 fiunt ꝑ gl̄ia dei.

Joh.xſ. Infirmitas hec nõ
eſt ad mortē.ſed ꝑ gloria dei
Et de ceco nato eiuſdem.ix.
Rabbi.q̃s peccauit. hic aut
parētes eiꝰ.⁊c̃. Itē ad bonũ
hoĩs vt humilieť. Matt.
xviij. Melius eſt tibi debilē
⁊ claudũ ad vitaz ingredi q̃z
du.ma.aut du.pe. ha.mit.in
ignē eternũ.⁊c̃. Itez ſunt
gratie ſingulares ſiue ſpeci/
ales.ſicut orare.ſtudere ſui/
re fratribꝫ.laborare et opibꝰ
miſcďie intēdere.ſic̃ martha
⁊ mar. vna habuit gratiam
orandi ⁊ contēplandi.altera
laborandi. Has gr̃as vocat
apl̃us ſingulares.j. Cor.xij
Diuid ens ſingulis ꝓut vult
Et hoc ꝓbat ꝑ mēbra corpo
ris.q2 oculus nõ eſt pes.⁊c̃.
Grego. Qď ſanat oculũ nõ
ſanat calcaneũ. Vocat etiaz
eas donatões differētes ſm
gr̃am.ſiue ꝓpheciã ſm rõnez
fidei.ſiue miniſteriũ in mini
ſtrando ⁊c̃.vſq̃z ibi. Oratiõi
inſtantes.neceſſitatibꝫ ſctõꝝ
cõicantes.Glo.Singuli ſu
mꝰ membra hñtes dona dif
ferentia vt in differentibꝫ do
nis hoc agať.ſ.q̃ ſubiectum
eſt.miniſtratio doctrina.ex/
hortatio ⁊c̃. q̃ patent ex lr̃a.
Sunt etiã alie gr̃e ſingula/
res.ſicut caſtitas ⁊ ↄtinētia ĩ
iuuene voluptuoſo ⁊ delica
to.abſconſio ⁊ ſolitudo ĩ pul
chritudine.ſeruilitas in no/
bilitate.humilitas in exalta
tione. Tales erant gr̃e bea/
te marie ꝟginis cui dictũ eſt
ab angelo. Aue gr̃a plena.i.
gratijs ſingularibꝫ ꝑ̃dita.in
qua oĩm gr̃aꝝ illud ſingula/
re priuilegiũ fuit q̃ virgo pe
perit. Itē ſunt gr̃e tꝑales
ad merendũ eternaleſ. puta
ꝟtutes.mores ⁊ honeſtates
que nos deo ⁊ hoĩbꝫ gratos
reddunt ⁊ acceptos.ſicut be
nignitas.manſuetudo.affa/
bilitas.bona ſocietaſ.mode
ſtia.ſobrietas. timor.verecũ
dia.reuerentia. religioſitas.
⁊c̃.q̃ hoĩem ornant moribꝫ ⁊
inſtruũt diſciplinis.habili/
tant officijs gubernaculis ⁊
ꝑ̃latur;.Tulliꝰ. Gr̃a eſt in q̃
amiciciarũ ⁊ officioꝝ alteriꝰ
memoria ⁊ remunerãdi vo/
luntas ↄtineť.hec ꝟtus val/
de neceſſaria eſt. Nulluz eñ
officiũ reuerenda gr̃a magiſ
eſt neceſſariũ. Per hmõi gra
tias efficiť homo tractabiľ.
affabilis.⁊ ſocialis. Prouer.
xviij. Vir amicabilis ad ſo/
cietatez magis amicꝰ erit q̃z
frater. Unde tales dicimus

gratioſos. eo ꝙ ornati ſint
gratijs. virtutibꝫ. moribus ⁊
diſciplinis. vt ſint ipſi reſpe/
ctu aliorũ quaſi vas auri ſo/
lidum ornatũ om̄i lapide p̄
cioſo Ecci. l. ⁊ Ezech. xxvij. di
cit de angelo apoſtata. Om
nis lapis p̄cioſus operimen
tũ eius. Sed in hoc ꝙ deco
rem ſuũ ꝑdidit. ſignificat ꝙ
gratie ille tempales erant. et
ipe ingratuſ tantꝫ beneficijs
Quod etiã multis cõtingit
vt ſcꝫ cadant a gratijs quas
primitꝰ habebant. poterunt
tamē eas in tempore recupe
rare. Bern̄. In veritate didi
ci nihil eque efficax eē ad gra
tiã ꝓmerendã. retinendã. re/
cuperandã. q̄ꝫ ſi om̄i tempo/
re inueniaris non altũ ſape
re ſed timere. Ecci. xx. Gra/
tie fatuorũ effundent. Itē
ſunt gratie ſp̄uales ſiue eter/
nales. eo ꝙ ꝑmaneant i hoc
ſeculo ⁊ in futuro. quas vo/
cat apl'us fructꝰ ſpiritꝰ. Ga/
lat. v. Charitas. pax. gaudi/
um. ⁊c̄. Glo. Caritas p̄mitti
tur quaſi caput vnde mēbra
ſequant. Caritas eſt q̄ a ter/
ra ad deum euocat. Et i hoc
differt frui ⁊ vti. q: vti dicimꝰ
ꝓpter aliud. ſicut pane ꝑ vita
ſuſtinenda. Frui autē illud
quod ꝑ ſe eſt. ſicut virtutes q̄
pro ſe vel ꝑ ſe ſunt expetibi/
les. Hec dicit glo. Gratia fa
cit aĩam ortũ voluptatis ⁊
paradyſuꝫ ſpiritalē. Ecci. xl.
Gratia dei quaſi paradyſuſ
in benedictionibꝫ. et miſcdia
in ſeculũ ꝑmanet. Fit aũt
hoc q̄ttuor modis. Prĩo q̄a
eſt dei inhabitatio. Placꝫ ei
deo habitare in aĩa virtuti
bus et gratijs ornata. ſic̄ vi/
ro cum vxore caſta ⁊ pulchra
Ecci. xxvi. Gratia ſuꝑ gr̄am
mulier ſancta et pudorata.
Scd̄o q: eſt locus luminis
Job. xxxviij. Noſti ꝑ quã vi
am ſpargitur lux. et diuidit
eſtus ſuꝑ terraꝫ. Glo. Iuſti/
cia eſt lux. Tercio quia locꝰ
eſt ordinati amoris. Can. ij.
Ordinauit in me charitatē.
⁊c̄. Augꝰ. Breuis ⁊ vera dif/
finitio virtutꝫ eſt ordo amo/
ris. Quarto locus ē gaudij
⁊ vernalis iocunditatis Ec
cl'i. xl. Gratiam ⁊ ſpeciem de
ſiderabit oculuſ. ⁊ ſuper hec
virides ſationes. id eſt. ꝟtu/
tes. que in p̄ſenti ſunt quaſi
in flore. in futuro in fructu.

De euangelio.

Rnis qui
ſe exaltat humiliabi

tur. Luce.xviij. Quanta ſit
virtus humilitas ptz ex euã
gelio. vbi dicitur ꝙ deſcẽdit
hic iuſtificatus in domuz ſu
am. ſ. publicanus qui ſe pec/
catorem et vilem reputauit.
hoc eñ propriũ eſt humilita
tis. ſicut ptz ex eius diffiniti
one. Humilitas eſt virtus ꝑ
quã anim⁹ in nullo ſe effert.
nihilqꝫ bõi ſuis meritꝫ aſcri
bit. Eius effectus mlti ſunt.
quoruz q̃ttuor notari pote/
runt ꝑ hos ꝟſus. Ex humi/
li virtute tibi conceditur vt
ſis. Gratus. pacific⁹. prudẽs
moderamine dign⁹. Igi/
tur prim⁹ effect⁹ eſt. ꝙ facit
nos gratos deo ⁊ hominibꝫ.
Luce. j. Reſpexit humilitatẽ
ancille ſue. ecce eñ ex h ſuꝑ.
ꝙ humilitas eſt in me reper
ta. beatã me dicent oĩs ge/
nerationes. Hec eſt illa He
ſter q̃ inuenit grãm in ɔſpe/
ctu aſueri regis ſuꝑ oẽs mu
lieres. Heſter. ij. Erat eĩ for
moſa valde ⁊ incredibili pul
chritudine ⁊ oĩm oculis gra
tioſa ⁊ amabil' videbatur ⁊c̃.
Heſter interp̃tat̃ abſcõdita.
qđ ɔuenit hũilitati. q̃ ñ q̃rit
in palã eſſe arrogãtie et hu/
mane laudis. ſꝫ in abſcondi
to bone ɔſcĩe ⁊ inſpectõis di
uine. Nõ eñ eſt hec mlr gar/
rula ⁊ vaga. nec valẽs ɔſiſte/
re in domo ſua. ſed ẽ mulier
ſedula ⁊ gratioſa. Ecci. xxvj.
Gr̃a mulierꝫ ſedule delecta/
bit virũ ſuũ ⁊ oſſa illius im/
pinguabit diſciplina ipſius.
Hec exaltat mardocheum ⁊
ſaluat populũ ſuũ. Ps̃. Po/
pulũ hũilẽ. ſal. f. dñe. ⁊ o. ſuꝑ.
hu. Qđ factũ fuit ĩ amã ſuꝑ/
biſſimo. cui⁹ oculos velaue/
rũt ⁊ ad regꝫ impiũ ĩ patibu
lo ſuſpenderũt. Scđs ef/
fect⁹ ẽ. ꝙ reddit hoĩem paci/
ficũ ⁊ q̇etũ. ita ꝙ oĩa diſſimu
let ⁊ ſe inclinãdo q̃ſcũqꝫ iniu
rias trãſire faciat. ſicut ſepeſ
que omĩbus tranſituz p̃bẽt.
Iſa. lj. Dixerũt aĩe tue in/
curuare vt trãſeam⁹. ⁊ poſu
iſti q̃ſi terrã corp⁹ tuũ. et q̃ſi
viã trãſeuntibꝫ ⁊c̃. Cor hu/
mile eſt q̃ſi terra ſolida et bñ
cõpacta. in q̃ de facili nõ ap/
parẽt veſtigia iniuriantiuz ⁊
ꝑſequentiũ. ſicut in molli gle
ba et in via lubrica vl' areno
ſa. qualia ſunt corda ſuꝑbo/
rum. in quibus ira odiũ ſan
guis vindicta et tumultus
ſubito apparẽt. et faciles im/
preſſiones habent. Prouer/
biorꝝ. xiij. Int̃ ſuꝑbos ſemꝑ
ſunt iurgia. Iſaie. ix. Omis

violenta p̄datio cū tumultu
⁊c̄. vſq₃ ibi. Paruulꝰ em̄ natꝰ
eſt no. Bern̄. Studeamꝰ in
quit effici ſicut paruulꝰ ille.
diſcamꝰ ab eo quia mitis eſt
⁊ hūilis corde. ne magnꝰ vi/
delicet deꝰ ſine cauſa factus
ſit hō paruꝰ. Hūiles ſunt fi
lij pacis. Supbi filij rixarū
⁊ iurgiorū. Prouerbio. xvij.
Semꝑ iurgia q̄rit malꝰ. an
gelus aūt crudelis mittet̄ cō
tra euz. Angelus crudel' eſt
diabolus q̄ eſt rex ſuꝑ oīs
filios ſupbie ad irritandum
eos ꝯtra humilitatē imitato
rū xp̄i. q̄ eſt angelus pacis q̄
nobis in ſua natiuitate pa/
cem dedit. Canti. j. Oſculet̄
me oſculo oris ſui. ⁊ aſcēdēs
in celū pacē nobis reliquit.

Terciꝰ effectꝰ eſt facere ſa
pientē⁊ intelligentē. Ps. De
claratio ſer. tu. illu. ⁊ intelle/
ctū dat. par. Mat. xj. Con/
fiteor tibi pr̄ ⁊c̄. vſq₃ ibi. quia
abſcon. hec a ſa. ⁊ pru. ⁊ reue.
ea par. i. humilibꝫ. quibꝫ ipſe
intellectū dat ampliorē. Da
niel. j. Pueris aūt his dedit
deus ſciam ⁊ diſciplinā in oī
libro. Danieli aūt intelligen
tiā omniū viſionū ⁊ ſomnio
rū. Rerū natura nihil patit̄
vacuū eſſe vt dicit phs. Cū
ergo ſupbi pleni ſint ſpū ar/
rogantie ⁊ tumoris. ſpūs ſa
pientie et intellectꝰ venit in
corda humiliū q̄ſi ad locum
vacuū ⁊ exinanitū. Sap. vij
Optaui ⁊ datꝰ eſt mihi ſen/
ſus. ⁊ inuo. ⁊ venit in me ſp. ſ.
⁊c̄. Humilitas cōparat̄ pue
ris paruulis. qui ꝑ nihilo re
putant q̄ loco ponant̄. q̄ ve/
ſtimento induant̄ vl' quo ci/
bo veſcant̄. carꝰ em̄ ample/
ctunt̄ pultes q̄ꝫ ꝑdices. Lu/
ce. xviij. Sinite ꝑuulos ve/
nire ad me ⁊c̄. Anthonoma
ſice dicit me. cui n̄ eſt cura d̄
loco in diuerſorio. non cura
de veſtimēto. q̄ pānis inuo
lutꝰ ⁊ reclinatꝰ in p̄ſepio. nō
cura de cibo. q̄ oīe qđ in/
trat in os. in ventrē vadit. et
in ſeceſſum emittit̄. Iſte eſt
puer ſapiens et intelligens.
Eccēs. iiij. Melior eſt puer
pauꝑ ⁊ ſapiens. rege ſene et
ſtulto. q̄ neſcit ꝓuidere ī po/
ſterū. q̄ de carcere cathenis/
q₃ ⁊c̄. Quartꝰ effectꝰ eſt ex
altare ⁊ gl'ioſum facere. Job
xxij. Qui autē hūiliatꝰ fuerit
erit in glīa. et q̄ inclinauerit
oculos ſuos. ipē ſaluabitur
Sicut publicanꝰ ille q̄ non
audebat oculos ſuos ad ce.
leuare. Hūilitas eſt quidaz

nouiciat⁹ ad gloriā. qꝛ ſicut nouicij mlta ſuſtinēt donec recipiant plenū ordinē. ita ꝛ humiles in hoc mūdo. Eccī xi. Eſt hō marcidus egens recuperatōne. plus deficiēs virtute ꝛ habundans paupꝫ tate. ꝛ oculus dei reſpexit illum in bono. ꝛ erexit illū ab humilitate illi⁹ ꝛ exaltauit caput eius. ꝛ mirati ſunt in eo multi ꝛ honorauerūt deum. Exemplū de ioſeph. q̄ de ſeruo empticio factus eſt dominus egypti ꝛ ſcōs poſt pharaonē. Humilitas ꝛ glia ſūt ſicut duo boni ſocij q̄ ſe inuicem cōplectuntur et vna via gradiunt. Prouer. xl. Tria ſunt q̄ bene gradiunt. et q̄rtum qd incedit feliciter. leo. gallus. aries. ꝛ q̄ ſtult⁹ apparuerit. i. humilis poſtq̄ꝫ eleuatus fuerit in ſublime. Si enī intellexiſſꝫ. ori ſuo impoſuiſſet manū. i. moderamē. ꝛ loci ac tpis ac pſone oportunitatē. Eccī. xxxij. Rectorez te poſuerunt. ꝛc. vſqꝫ ibi. Et importune noli extolli. Grego. Petrus a bn̄ agente cornelio ꝛ ſe ei hūiliter pſternēte immoderaci⁹ venerari recuſauit. ſeqꝫ illi ſimilē recognouit, dicens. Surge ne feceris. nā ꝛ ego ipſe hō ſum.

Dn̄ica vndecima.

Sufficientia nr̄a ex deo eſt. ꝛc. ij. Corinth. iij.

Sunt q̄ttuor ſufficientia ꝛ dona ex deo dependentia ꝛ vite humane neceſſaria. ſcꝫ res tpales. intelligētie rōnales. honores particulares. grē virtuales. Vnd̄ v̄. Diuitie. ſenſus moralis. glia. virtus. Quattuor ex iſtis ſufficientia nr̄a. Hec ſunt q̄ttuor fercula de menſa domini.

Igit primū ferculū ē ſubſtantia mūdana. p quā expedite currit vita hūana. Aug⁹. Bone ſunt diuitie. facile enī expediunt. Sed iſtud ē quaſi quoddā groſſuꝫ ferculum qd in pmis apponit. qd ruſtici auidius ſumūt. nobiles modeſtius. Qd videm⁹ in viris ſanctis q̄ de modicis rebus ꝛ facultatibus ſtrictis plura bona faciūt q̄ꝫ mlti diuites ꝛ glorioſi. Prouer. xij. Melior eſt paupꝫ ꝛ ſufficiēs ſibi. q̄ꝫ glorioſus ꝛ indigens pane. Hoc ꝯtingit bonis et modeſtis viris. qꝛ ſufficiētia eoruꝫ ex deo eſt. Ps. Mihi aūt adherere deo bonū ē ꝛc.